

SATUL HĂDĂRĂUȚI, RAIONUL OCNIȚA

Localizarea

Rar cine a avut interes să plece fruntea asupra hărții Republicii Moldova și să observe că țara aceasta e plină de multe localități diferite și din diferite timpuri. Însă eu vă îndemn să vă concentrați ochii asupra țărișoarei noastre și numai decît o să vedeți și minunatul meu sat natal-HĂDĂRĂUȚI.

El este o comună în raionul Ocnîța. Este situat în etrimitatea de nord a Republicii Moldova pe cîmpia Moldovei de Nord, la 230 km de Chișinău, pe șoseaua Soroca-Cernăuți. Comuna are suprafața totală de 33 km², dintrea aceasta vatra satului ocupă 3,5 km²: pădurile-1 km², iazurile- 1,5 km², pășunile, livezile și terenurile arabile-27 km². În împrejurimile satului sînt niște păduri cu copaci înalți și puternici ca niște voinici. Cînd cobori către iaz, locul este neted, neobișnuit de drept, doar ici-colo vreo movilă răsărită schimbă monotonia peisajului. Unde-s movile mai mari se zice că e locul de ascunziș al haiducilor. Nu departe se vede o salcie veche, uscată și uriașă, cu coaja căzută de mult.

Cînd intri în sat vezi un tablou unic, cîmpuri cu soluri bogate în cernoziom și pe ele de deasupra se scurge

la vale printre copaci iarba verde și mustoasă. O lumină groasă, vărgată, plină de zgîrieturi lunecă leneș printre spinii păduceilor pitici. Satul Hădărăuți este împărțit convențional în 2 părți de o rîpă, căreia sătenii îi zic „rîpa satului”. Ea

susură încet pînă la un iaz numit, „Iazul cel mare”. Apele lui vin din izvorul rîului Răcovăț ce pornește din satul vecin Clocușna. La așezarea iazului mare curge o altă rîpă ce vine din „Iazul lui Samson”. Mergînd după apele „Iazului mare” întîlnim în dreapta un delușor numit, „Movila lui Bălan” după ea se întinde „boierescul”. Trecînd astfel (direcția spre Corestăuți) ajungem în „Valea-Ocoalelor”. Un hotar mare ce desparte „Valea-

Ocoalelor” de „Dealul sălbatic” poartă denumirea de „ Pădurea cea mare”. „Dealul sălbatic” este despărțit de „Piatoc Clitco” de o râpă. După ea se întinde o pădure întunecoasă și frumoasă- „Pădurea Nichitei”. Ieșind din pădure avem în față o cîmpie căreia i se zice „ La pom”. Peste drum de ea este un pîlc de pămînt-„Gunoiarca”. Cîmpia „La pom” este situată la hotar cu satul Alexeievca-Ucraina. De la „Pădurea Nichitei” pînă la „Iazul lui Samson” se află „Podul lui Chișcă”. Spre dreapta se află „Cîmpia Calinovschi”. Trecînd râpa avem în față „Valea Parfini” ce întretaie cîmpia „La izvoare”. Această denumire i s-a dat cîmpiei de la iazul cu același nume ce curge mai devale , care-și îmbogățește apele din „Iazul lui Mișa”(numit așa după prenumele unui băiat ce s-a înecat în el). Trecînd șoseau în direcția Ocnița mergem prin livadă și ajungem la „Podul lui Cazimir” unde se află „Fîntîna Marincăi”, după ea se întinde „Cîmpia la cărări” și un iaz cu denumirea „La șoferi” (l-au săpat șoferii prin anii 80 ai sec. XIX-lea). „Cîmpia la tufari” sînt următoarele mari cîmpii lîngă care se află „ Iazul la Tîrlă”.

Clima este temperat continentală 108 k/cal. Durata strălucirii soarelui e de 195 zile, temperatura de vară 19,5 C, iarba e -5 C. Iarna e blîndă, iar verile sînt calde.

Apele aparțin bazinului râului Prut în vîrfurile satului trece râulețul Răcovăț, apele căruia sînt folosite pentru irigarea terenurilor agricole.

Istoricul așezării și populația

LEGENDA SATULUI HĂDĂRĂUȚI

Se spune că teritoriul satului azi Hădărăuți, era o pășune pe care viețuiau două familii Pîrlea și Godorogea. Vităritul era unica sursă de cîștig, de aceea se presupune că s-au iscat niște neînțelegeri pentru stăpînirea pășunilor între membrii acestor familii. Legenda confirmă că în urma acestor neînțelegeri s-a încins o bătaie, învingător fiind capul familiei Hodorogea – de aici, denumirea satului a devenit Hodorogeni – Hădărăuțul de azi.

Pentru prima dată aflăm despre Hădărăuți (Hodorouți) dintr-un document domnesc de la bătrînul Alexandru Voievod, menționat cu anul 1432, cînd Măria Sa

confirmă miluirea făcută lui Ivașcu Vladicicu și fraților săi, Petrea, Iurașcu și Dancu, precum și nepotului lor, Milea, cu 2 sate – Hădărăuți și Gvozdăuți. Un document analogic, de confirmare, semnează la 30 septembrie 1503

și Ștefan cel Mare, dar de data aceasta lui Dancu Buceațchi, vărului său, Isaica și mătușii lor, Vatusca, care cumpăraseră această moșie cu 150 zloți tătărești.

Toate bune și clare încă vreo sută de ani, dar iată că în 1600 încep incertitudinile și peregrinările. Din diferite surse documentare constatăm că pe timpul lui Mihai Voievod feciorii lui Costin, nepoții lui Ștefan Tolocico, proprietari ale acestor pământuri pierd dreturile, despre care pierdere fac mărturie pe 20 martie 1615, iar pe 12 febr.1617 RaduVoievod întărește a treia parte din moșia Hădărăuțenilor de pe Racovăț, cu iaz și moara diacului Grigore Corotușca, pe care acestea o cumpărase cu 150 taleride argint de la Tomași Gheorghe Costin, documentul domnesc avînd ca suport juridic mărturia marelui logofăt Beldiman și a altor boieri. Hădărăuțenii apoi se mai pomenesc în hotarnica s.Cepeleuți. Apoi din culegere de documente bucovinene, selectate de T.Balan, aflăm că în 1710 localitatea aparține lui Ștefan Soroceanu, care împarte un rînd de sate urmașilor săi, dar autorul nu-l prea poate identifica.

PREISTORIA SATULUI HĂDĂRĂUȚI

Cu aproximativ 5000 de ani în urmă aici au staționat două grupe de oameni, cărora, probabil, le-au plăcut meleagurile și s-au stabilit cu traiul, formînd două sate. Locuitorii, fiind oameni cu modul de viață sedentar, au început a însuși bogățiile naturale din împrejurimi. Ei se ocupau cu lucrarea solului, creșterea vitelor și diferite meșteșuguri casnice, cele mai dezvoltate fiind pregătirea uneltelor de muncă din cremene și modelarea vaselor de lut. Casele oamenilor erau făcute din lemn și lut, avînd cîteva odăi. Peste un timp, satele au ars. Pe locurile caselor au rămas grămezide lut ars, se găsesc diferite obiecte, mai ales, oale de lut, tipice pentru epoca eneolitului (mileniile IV-III î. Hr.) Circa 3300 de ani în urmă aici s-amai format un sat, dar și acesta a ars, fiind părăsit. Aceasta a fost epoca bronzului (sec.XIV-XII î. Hr.). Următorul sat s-a format pe aceste locuri cu 2700 de ani în urmă. El a avut aceeași soartă – a ars. Pe vatra părăsită a satului se găsesc bucăți de lut ars, provenite de la pereții caselor, oale de lut și alte obiecte tipice pentru epoca timpurie a fierului (sec.VIII – VI î.Hr.). Încă un sat s-a format abia după cucerirea Daciei lui Decebal, în a.1060.n. de către Imperiul Roman. Locuitorii satului au început să-și stabilească energic aici traiul, făceau case spațioase din nuiele și lut, arau și semăneau pămîntul, creșteau animale domestice, aveau relații comerciale cu negustorii din Imperiul Roman. Uneltele de muncă și de altă întrebuințare erau făcute de către meșterii locali, iar cele pe care nu le puteau face ei, erau aduse din orașele imperiului, în comerț folosind moneda romană.

Vatra satului vechi era între Podul lui Cazimir și Tîrla Morarului. Acest lucru este confirmat de faptul, și pînă în prezent pe acest loc se găsesc monede, vase delut, bucăți de cărămide.

SATUL ÎNTRE ANII JUGULUI TURCESC

Între anii 1538-1812 satul era dominat de Imperiul Otoman. Din acele vremuri străvechi, pe teritoriul satului au rămas multe lucruri interesante, ca de exemplu biserica din sat zidită în 1807. Fîntîna turcului – fîntîna din gospodăria lui Serghei Macovei. Ea este situată între Valea turcului și Vîlcica Isșii. Aici, în urma

unor săpături, a fost găsit grâu carbonizat în niște cuptoare de lut. Probabil, că băștinașii din Hădărăuți cu sute de ani în urmă, pentru ași asigura hrană și apă au avut în timpul năvălirii diferitor popoare, făceau niște gropi, le băteau bine cu maiul, apoi le ardeau pînă cînd pereții se făceau ca oala de pămînt.

EPOCA MODERNĂ – STĂPÎNIREA IMPERIULUI RUS

Administrația militară rusă, la 25 decembrie 1772 găsesc aici 36 de gospodari, pe care îi supune la bir față de țarul rus.

Moșier-medelnicer atunci era Ioan Pelipețchi. Dar se întîmplă ceva, că peste 2 ani aceeași administrație fixează deja numai 26 de gospodării, scutire de la bir făcînd doar pentru preotul Gheorghe și dascălul Ilieș, ceilalți, chiar pe vornicul Pintilie Licin și Vătăman Precup, plătind cu vîrf și îndesat. Constatăm, așadar, că sătucul avea și o mică bisericuță.

Satul crește cîte puțin din sporul său demografic natural, dar și din familiile care vin și se instalează cu traiul aici. Astfel, în 1799 vine cu familia Gavril Ponomar, iar în 1800-Grigore Gavriliuc, Ștefan Gavriliuc, Vasile Moraru, Toader Pitariu, Mihai Roman, Petre Salibriuc, Gavril Toader. Prima biserică ortodoxă este construită aici în 1792. În 1817 satul avea 75 de gospodării țărănești cu 5 văduve și 9 burlaci, cu 500 fălci de fîneață, 400 fălci de pășune, cu 300 fălci de arătură, cu 2 iazuri și 2 mori, cu un preot, 2 dieci și un paracliser. Biserica de lemn cu hramul „Înălțarea Domnului” a fost construită în 1807 și reparată capital în 1870.

La recensămîntul din 1930 la Hădărăuți erau 3.240 de locuitori. În vara anului 1941 comunitatea evreiască din Hădărăuți a fost integral decimată. În 1949, în perioada așa-numitului proces de colectivizare, multe familii din Hădărăuți au fost deportate în Siberia. În total în perioada iunie 1940 - iulie 1949 localitatea a pierdut aproape o mie de locuitori (refugiați în România, morți în timpul războiului sau foamei din 1946 - 1947, exilați în Siberia). La 1 august 1949 populația satului era de numai 2.546 locuitori. Populația comunei este (conform datelor din 2004) de 2.055 de locuitori. Majoritatea absolută (peste 99 %) sunt români/moldoveni. La începutul secolului trecut în localitate s-au instalat și cîteva familii de polonezi (Pankiewicz, Bedrychowski, Zatuszewski ș.a.), invitați de moșierul Plawsky, el însuși polonez de origine.

În plan confesional majoritatea sunt creștini-ortodocși dar există și mulți neoprotestanți (baptiști-evangheliști).

Astăzi locuiesc în Hădărăuți aproximativ 1624 locuitori de diferite vîrste. La început populația era toată băștinașă pe cînd astăzi în urma căsătoriilor mulți au plecat cu traiul în alte localități, iar alții au venit la noi, în acest rezultat avem 97% moldoveni, 2% ruși, 1 % alte naționalități.

În urma învățaturii avem multe personalități cu care se poate mîndri satul. Persoane care au lucrat și mai lucrează la diferite posturi de conducere sau au deschis diferite firme: Oleg Serebrian, Cibuc Ion C, Voleac Ion, Macovei Anton, Bacical Mihail, Serebrian Dumitru, Proca Nicolai Pavel.

Structura aşezării și gospodăria

Gospodăria, ca unitate economică de bază în viața satului Hădărăuți a suportat, în timp, o serie de modificări determinate de conjunctura istorică, de situația economică a proprietarului, de evoluția tehnologiei în practicarea agriculturii, de mutațiile la nivelul mentalității locuitorilor privind organizarea spațiului, gradul de confort.

În majoritatea lor, gospodăriile din Hădărăuți, casa și anexele au fost construite în perioade diferite reflectând condiții de viață deosebite.

Locuințele diferă, prin plan și elevație, prin materialele și tehnicile de construcție, în raport de perioada de construire, de posibilitățile economice ale proprietarului, iar în viața tradițională și în raport de originea etnică a proprietarului.

Planul cel mai răspândit la casa moldovenească era cel bazat pe structura: tinda centrală, două camere dispuse de-o parte și de alta. La cele mai vechi case, pe toată fațada se desfășoară o prispă

joasă. Intrarea în casă se face de pe prispă printr-o singură ușă. O deschidere în plafonul tindei s-au într-un perete permite urcarea în podul casei. Ferestrele sînt dispuse de asemenea pe fațada principală, spre prispă, la fiecare cameră cîte una sau grupade adesea cîte două.

Casele cu doua nivele a fost foarte puțin răspîndită la Hădărăuți, fiind apanajul unor oameni înstăriți.

Cele două camere mari ale casei erau reprezentate de casa mare și căsuța. Casa mare- o odaie mare ce aduna rudele, sătenii la: nuntă, șezătoare, logodna și în cel mai trist caz la petrecerea în ultimul drum. În casa mare un atribut nelipsit era o masă mare care aduna hădărăuțenii și la petreceri și la ceva mai trist.

Vorba poetului: Moldovenii cînd s-adună

Și-n petreceri se

avîntă,

La un colț de masă plîng,

La alt colț de masă cîntă.

Zestrea aranjată pe sovcă ocupa și ea un loc aparte în casa mare. Ea era oferită fetei la nuntă, cînd părăsea lăcașul familiar și părinții.

Nelipsită era și o icoană mare, frumoasă, amplasată in colțul camerii, brobozile aranjate pe

o sfoara cu care gospodinele se lăudau cînd veneau musafirii, laițe mari meșteșugărite de mîinile dibace ale gospodarilor.

Căsuța era locul de trai a tuturor membrilor familiei. Un element specific al arhitecturii interioare îl reprezintă un cuptor mare dintr-un perete în altul, folosit atît ca sursă de încălzire, cît și ca pat în zilele friguroase.

Lîngă cuptor era o măsuță mică, dar încăpătoare la care toți membrii se adunau și încăpeau pentru a servi mese cu bucatele tradiționale. Pe perete era un blidar pe care se afla vesela și pîinea, se găsea în cameră și o laiță mare pe care își odihneau locuitorii picioarele ostenite.

Gospodăriile tradiționale din Hădărăuți cuprinde pe lîngă locuință și o serie de construcții cu caracter economis-anexe gospodărești: *hambarul*-ilustrează cel mai bine caracterul agricol al gospodăriei; *grajd*-adăpost pentru animale; *cuptoraș*-locul de pregătit bucate; *poiată*-cotețul pentru găini; *ocol*-pentru oi, *zămnic*-beci, loc pentru păstrarea legumelor fructelor, conservăturilor.

Decorul caselor este minim și se compune din stîlpi cu capiteli profilate, din ancadrame de fereastră cu forme diferite și uneori din pazii traforate la streșini. Casele se acopereu cu paie, stuh.

În prezent arhitectura nouă din Hădărăuți relevă mutațiile la nivel socio-economic și anume: utilizarea materialelor de construcții moderne, planimetrie și elevație supradimensională. Casele noi conțin un conținut mai mare de camere bine amenajate cu mobila și ustensile moderne.

Ocupații și meșteșuguri.

Principalele ocupații tradiționale ale locuitorilor, sînt agricultura și creșterea animalelor.

Cercetarea de teren privind practicarea agriculturii, în acest areal, evidențiază sisteme caracteristice agriculturii tradiționale. Dintre cerealele cultivate în areal menționăm: grîu, secară, porumb, floarea soarelui. De asemenea se cultivau și cereale necesare creșterii animalelor: orz.

Alături de cultivarea cerealelor se practica legumicultura și grădinăritul. Cultivarea legumelor pentru uzul casnic, pentru alimentația zilnică, se face pe teritoriul țării noastre din timpuri străvechi și ca urmare și în la noi.

Alături de agricultură, creșterea animalelor a fost una din ocupațiile tradiționale care s-a dezvoltat de-a lungul timpului în strânsă legătură cu dezvoltarea agriculturii.

La Hădărăuți au crescut și cresc, cornutele mici (în special oi), vite cornute mari (vacii, boii), cai și porci.

Industria casnică textilă a satisfăcut cerințele zilnice traiului, constând mai ales în prelucrarea produselor alimentare (a lînii), textile (bumbac), confecționarea îmbrăcăminte.

Mărturii despre parcticarea torsului, țesutului, cioplitului în

lemn ș.a cu caracter casnic există și astăzi în localitate.

Se remarcă și meșteșejugul de panificație. Prin expoziții de cozonaci, hulubași, colaci se remarcă gospodinele satului.

Printre obiectele de împodobire a interiorului sînt covoarele care se caracterizează printr-o bogată ornamentare geometrică sau vegetală, prosoapele tradiționale moldovenești și diferite obiecte din ceramică sau lemn.

Se practica și se practică și astăzi brodatul sau croșetatul. Ele sînt originale, au rădăcini viguroase și întregesc multe genuri ale artei populare practicate: portul național, prosoape, alte lucruri de înfrumusețat. Un meșteșug practicat era construcția fîntînilor. Multe din fîntîni au fost săpate de fîntînari Cibuc Nicu și Pîrlea Dumitru. Aproape fiecare am din sat are săpata sau îngrijește cel puțin o fîntînă.

Expoziția prezentată de școala medie Hădărăuți

În prezent ocupațiile și meșteșugurile practicate în trecut s-au modificat sau au dispărut din păcate. În prezent populația este ocupată în următoarele ramuri economice: agricultură, silvicultură și pomicultura. O parte însemnată din populația tînără lucrează în domeniul construcțiilor, atît în țară, cît și în străinătate (Portugalia, Rusia, Italia).

Viața spirituală

Referindu-ne la tradiții și obiceiuri, subliniem păstrarea unor ritualuri și ceremonialuri legate de momentele importante din viața amului (naștere, nuntă, înmormântare) și cele legate de sărbătorile creștine de peste an (ex. Crăciunul, Paștele, Înălțarea Domnului) în practicarea cărora Biserica cu Hramul Înălțarea Domnului (inițată din 1990 de parohul Vasile Popescu și săteni, dar finisată și sfințită la 9 septembrie 1994) are un rol deosebit.

Există în sat și o biserică turcească 1806, care este cea mai veche biserică din Moldova. După mulți ani, de la 03.03.1989 pînă la 13.10.1989 s-au efectuat lucrări de reconstrucție. La 21.11.1989, biserica este sfințită și începe să funcționeze din nou.

Dragostea de credință a sătenilor și inițiativa parohului Vasile Popescu îi mobilizează pentru a construi o nouă biserică. Prima piatră de temelie a fost pusă la

28 mai 1990. Soborul Înălțarea Domnului a fost sfințit la 9 septembrie 1994. Din 1997 paroh al bisericii devine Vacarciuc Victor.

Orice sat își are tradițiile sale. Așa și satul Hădăruți are niște tradiții nemaipomenite, în care cred toți locuitorii. Dacă măcar cîțiva oameni nu păstrează cu sfințenie tradițiile și obiceiurile, lăsate din moși-strămoși, ele mor, mai devreme sau mai târziu.

Obiceiuri legate de nuntă,

naștere, înmormântare.

În ceea ce privește obiceiurile legate de *naștere, botez, de nuntă, înmormântare*, acestea vorbesc despre aspecte identitare unice, caracteristice etniei.

Nașterea era un motiv de bucurie pentru toată familia. Mama era cea care confecționa din timp hăinuțe pentru copil. Era chemată moașa, mai rar medicul, evenimentul petrecîndu-se acasă. Copiii purtau de cele mai dese ori numele părinților sau bunicilor, dar și al altor rude.

Botezul avea loc la scurt timp după naștere. Era nînașul de cununie și doi cumătri. Ca cadou se oferia o bucată de pînză, pelincă.

Nunta-se petrecea în casă, simplu și cu puține bucate. Mireasa era îmbrăcată în fustă și vestă albă, cele mai înstărite aveau rochii, iar în cap era o fata albă lungă. Iarna se îmbrăcau în palton, pe spate purtau un șal.

Înmormîntarea-era un eveniment trist, la care participau rudele și satul. Mortul se ținea 2 zile. Se înmormînta în cimitir, iar parohul făcea slujba de înmormîntare. Doliul dura 6 luni, 1 an.

Sărbători religioase

Maslenița-(săptămîna Brînzei sau Lăsata Secului)-se sărbătorește în ultima săptămîna de dinaintea intrării în postul Paștelui. Maslenița este o perioadă a împăcării și armoniei; copii vin la părinți și își cer iertare, supărările sînt uitate; este săptămîna iertării. Mîncărurile preparate în Săptămîna Brînzei sînt cle pe bază de lactate: colțunași cu brînză, clătite cu brînză, urdă, dar și din pește (borș de pește, tocăniță de pește, pește prăjit).

Săptămîna Patimilor și cea a Învierii-băștinașii satului Hădărăuți mai sărbătorec și Săptămîna Întunecată(Săptămîna Patimilor) și Săptămîna Luminată(cea după Înviere). Centrul acestor 2 sărbători este Paștele. Săptămîna Patimilor, este a 7 și ultima săptămîna a Postului Mare. În zilele acestea se fac cele mi multe pregătiri pentru sărbătoarea Paștelui. Mai ales în trecut , pentru Săptămîna Patimilor erau caracteristici următoarele tradiții(păgîne și creștine):

- păstrarea liniștii, a tristeții generale;
- servicii divine mai frumoase, mai secvente ca de obicei;
- respectarea strictă a postului;
- interdicția unor importante lucrări casnice;

- îngrijirea locuințelor;
- curățenia prin curți;
- confecționarea hainelor noi pentru sărbătoare;
- tăierea vitelor și păsărilor pentru sărbătoare
- împărtășirea la biserică, iertarea reciprocă între oameni etc.

Aceste reguli, cîndva, erau respectate de hădărăuțeni, păcat că în zilele de atăzi mai puțin.

Sfintele Sărbători de Paști-cea mai mare și cea mai însemnată, mai sfîntă și îmbucurătoare sărbătoare de peste an, este sărbătoarea Paștelui. În dimineața de paști femeile se spală cu rouă curată, iau ceva din bucate și fericite pleacă să le sfîntească. Cea mai însemnată coptură, pe care o mănîncă hădărăuțenii în decursul sărbătorii Paștilor, este Pasca.

La biserică toți iau focul sfînt. Cu această lumîinare ajung acasă, pășesc pragul tinzii, încep a se închina, apoi intrînd în casă sting lumînarea cu grijă. Pentru fiecare an cite o lumîinare pe care o păstrează cu sfîntenie și după numărul de

crucilor, număra anii de cînd e casa. Apoi toată familia mănîncă sfințit, ciocnesc ouă roșii și zic: Hristos a Învîiat!, iar în răspuns aud: Adevărat a Învîiat!

Paștele Blajinilor-a doua săptămîină după Paști e consacrată, mai ales, morților. De altfel, săptămîina începe cu Lunea morților sau Paștele morților, zi în care se înalță rugăciuni și se fac sacrificii la mormintele morților din familie. Această zi, de obicei, este o zi frumoasă, cu soare, în care fiecare om pleacă la cimitir la mormîntul persoanei dragi și așează pe el colaci, pomenindu-i.

Ispasul- Ispasul sau Înălțarea Domnului cade în fiecare an la 40 de zile de după Înviere sau joia din săptămîina a șasea după Paști. Cînd cade Ispasul codrul e îmbrăcat de frunze și iarba e mare și mătăsoasă. Pînă la Ispas oamenii se salută : Hristos a Învîiat, după aceasta, însă, oamenii se salută după cum li-i datina străveche.

De Ispas hădărăuțenii sărbătoresc Hramul Satului. În această zi, majoritatea sătenilor așteaptă oaspeți ca împreună să se veselească.

Duminica Mare-încheie șirul marilor sărbători domnești. Locuitorii satului cred că Duminica Mare păzește cîmpurile semănate de grindină și de aceea ea trebuie sărbătorită trei zile.

Rusaliile-un moment important în marele ciclu al obiceiurilor de peste an era în zona noastră, din cele mai vechi timpuri, sărbătoarea Rusaliilor se înțelege în Hădărăuți sărbătoarea Sfintei Treimi, ce cade luni și marți, la cînzeci de zile după Paști, unii o mai numesc și Troița, după limba vechilor cărți bisericești.

Sînzîenile-un moment important al sărbătorilor de vară era cel numit Sînzîenele. Cîndva în satul Hădărăuți de Sînzîene fetele plecau în cîmp să adune tot felul de flori, dar mai ales sînzîene. Din aceste flori făceau coroase sau cingători, cu care se încingeau peste mijloc și umblau întreaga zi astfel.

Portul tradițional

Asupra costumului național a influențat etnica a avut-o legăturile culturale cu poporul ucrainean. În sat se folosește culoarea monogamă cu elemente geometrice, florale. Alături de culoare neagră, roșie cafenie, se mai folosește, albastru orang, verde.

Costumul bărbătesc are un număr redus de piese comparative cu cel femeiesc. Piesele definitorii ale costumului bărbătesc sunt:

cămașa(dintr-o bucată din in)

în zilele de lucru se folosesc **izmenele** din pânză de cînepă, iar iarna – **bernevicii** țesuți din lînă albă.

suman -în timpul rece al anului, purtau haină lungă din postav de casă (suman), de

culoare albă, sură sau cafenie.

Burcă-în timpul rece, haină lungă pînă-n pămînt cu gugi.

Costumul bărbătesc era completat de cingători de lână/piele, naframe, traiste, pungii de piele, opinci, sumane, cojoace căciuli și pălării.

Costumul femeiesc constă din cămeșă cu mînică întregă ori tunică, cătrînță, brîu, opinci, mărgele, suman ș.a.

Cămasă- de tip tunică cu mînici largi, care se termină cu o tantică croșetată, ornamentul executat cu broderie în cruciuliță simplă folosind un ornament geometric din romburi.

Catrînța- o coseau la stative orizontale din perișor de lîna în 2 sau în 4 ițe. Mai rar se întîlnea catrințe cu dungi orizontale.

Năframa este o broboadă în formă de prosop cu lățimea de jumate de metru,

iar lățimea de 2 m țesută la stative din ață de bumbac.

Suman -în timpul rece al anului femeile purtau haină lungă din postav de casă (suman), de culoare albă, sură sau cafenie.